

مقدمه

تفاوت ماهیتی بین سیستم های مالیاتی در کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته و از طرفی سیستم مالیاتی در کشورهای سوسیالیستی در چیست؟
ترکیب مالیات های مختلف در حال اجرا در یک کشور، نظام مالیاتی آن کشور را تشکیل می دهد و این باعث وجود ارتباطی منطقی بین ساختار اقتصادی - اجتماعی کشورها و نظام مالیاتی شده است .
بین نظام مالیاتی کشورهای پیشرفته با ساختار اقتصادی - اجتماعی این کشورها ارتباط و همبستگی مستقیم وجود دارد .
(در کشور توسعه یافته آمده که توسعه نیافته صحیح است)

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

مقدمه

مسئله هزینه های عمومی و بدهی های دولت نیز با ساختار اقتصادی - اجتماعی متناسب است .
یک کشور زمانی می تواند توسعه یافته تلقی گردد که هزینه های اداری خود را کاهش و هزینه های عمومی و سرمایه گذاری عمومی خود را افزایش دهد .
با توسعه اقتصادی، بازارهای مالی رشد و توسعه بسیاری یافته و دولت با استفاده از آن می تواند به راحتی منابع خود را تأمین مالی کند .
یکی از منابع تأمین مالی دولت، بازار اوراق قرضه دولتی است .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی و ساختار اقتصادی - اجتماعی کشورهای توسعه یافته

کشورهای توسعه یافته، کشورهای صنعتی شده ای هستند که درآمد سرانه بالایی دارند .

$$\text{کل تولید ناخالص داخلی یک کشور} = \frac{\text{درآمد سرانه}}{\text{جمعیت}}$$

ساختار اصلی اقتصادی کشورهای توسعه یافته را می توان به دو گروه تقسیم کرد :
۱- کشورهای پیشرفته صنعتی، که بالاترین سطح درآمد ملی سرانه را به خود اختصاص داده اند .

۲- کشورهای توسعه یافته صنعتی
در این کشورها سیستم مالیاتی از ترکیب مالیات بر درآمد و مالیات بر مصرف به وجود می آید .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای پیشرفته صنعتی

در این گروه می توان به کشورهای امریکا، سوئیس، سوئد، هلند، دانمارک و نروژ اشاره کرد .

در این کشورها مالیات بر درآمد عمومی بسیار زیاد است.

مالیات بر درآمد عمومی : مالیاتی که از درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی، تحت عنوان

مالیات بر درآمد شخصی و نیز مالیات بر درآمد مؤسسات، اخذ می شود .

نکته: در غالب کشورهای فوق مالیات با نرخ تصاعدی بر درآمد وضع می شود .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای پیشرفته صنعتی

علاوه بر مالیات بر درآمد، مالیات بر درآمد مؤسسات نیز مطرح است که اولاً نرخ آن تناسبی است. ثانیاً نسبت به مالیات بر درآمد شخصی کمتر اما از اهمیت بیشتری برخوردارند.

در کشورهای پیشرفته صنعتی برای پرداخت مالیات فرم های اظهار نامه از طرف مؤدیان تکمیل می گردد.

سیستم مالیاتی این کشورها به گونه ای است که فرار مالیاتی تا حد بسیار زیادی غیرممکن است.

در این کشورها استفاده از مالیات بر ارزش افزوده رایج نیست:

۱- زیرا این شیوه مالیات گیری، قدمت زیادی نداشته و در بسیاری از این کشورها شیوه متداول محسوب نمی گردد.

۲- مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر مصرف است و این مالیات برای کشورهای پیشرفته صنعتی پسندیده نمی باشد.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای پیشرفته صنعتی

نکته: وضع مالیات های اختصاصی بر کالاهای ناشایسته (مانند توتون....)؛

در کشورهای پیشرفته برای کالاهای مذکور، مالیات تصاعدی وضع می گردد و کالاهای

لوکس نیز شامل کالاهایی هستند که بر مصرف آنها مالیات وضع می شود.

یکی از ویژگی های سیستم مالیاتی این کشورها، کوچک بودن سهم مالیات های

گمرکی است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

ارتباط سیستم مالیاتی با ساختار اقتصادی - اجتماعی کشورهای پیشرفته صنعتی

کم بودن فاصله طبقاتی از نظر اقتصادی در کشورهای پیشرفته صنعتی، علت اصلی موفقیت آمیز بودن درآمدهای مالیاتی است .

زمانی که فاصله طبقاتی وجود نداشته و نیز درآمد سرانه بالا باشد، نشان دهنده بالا بودن قدرت اقتصادی طبقه متوسط است .

کم بودن شکاف طبقاتی در کشورهای پیشرفته و بالا بودن درآمد سرانه این کشورها به دولت این امکان را داده است که بتواند با استفاده از مالیات، درآمدهای قابل توجهی را نصیب خود کند .

نکته : از مصرف تمام کالاها، مالیات دریافت نمی گردد اما تمام کالاهای لوکس مشمول مالیات با نرخ تصاعدی هستند.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

ارتباط سیستم مالیاتی با ساختار اقتصادی - اجتماعی کشورهای پیشرفته صنعتی

اگرچه مالیات های گمرکی بسیار سهل الوصول بوده و به راحتی می توان آنها را افزایش داد اما کشورهای پیشرفته به ۲ دلیل از این مالیات ها استفاده نمی کنند .

۱- این کشورها نیازی به وضع مالیات بر واردات و صادرات ندارند .

۲- ممنوع بودن اخذ مالیات گمرکی به دلیل تمایل به تجارت آزاد و توصیه های سازمان تجارت جهانی .

خصوصیت دیگر سیستم مالیاتی در این کشورها، استقرار سیستم مالیات تصاعدی است .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای صنعتی شده

تفاوتی که باعث متمایز شدن دو گروه از یکدیگر می شود، متنوع بودن مالیات ها در کشورهای توسعه نیافته صنعتی است .
در این کشورها، سیستم مالیاتی از ترکیب انواع مالیات ها مانند مالیات بر درآمد و مالیات بر مصرف به وجود می آید .
در این گروه، سهم مالیات بر درآمد نسبت به گروه اول کمتر و سهم مالیات بر مصرف، بیشتر می باشد و مالیات بر مصرف که مالیاتی غیرمستقیم است از روش مالیات بر ارزش افزوده تأمین می شود .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

ارتباط بین سیستم مالیاتی و ساختار اقتصادی - اجتماعی کشورهای صنعتی شده

از کشورهایی که در این گروه طبقه بندی شده اند، می توان به آلمان، فرانسه، ایتالیا، بلژیک، انگلستان و... اشاره کرد .
ویژگی های اصلی کشورهای فوق عبارتند از :
۱- در این کشورها، اهمیت افرادی که در بخش کشاورزی فعالیت می کنند، کوچک شمرده نمی شود .
۲- در بخش صنایع، پدیده تمرکز، مانند کشورهای گروه اول، متداول نیست .
۳- در این کشورها بخش بازرگانی نیز تا حد قابل ملاحظه ای به وسیله افراد و مؤسسات کوچک اداره می شود .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

ارتباط بین سیستم مالیاتی و ساختار اقتصادی - اجتماعی کشورهای صنعتی شده

با وجود گستردگی فعالیت های کشاورزی و اهمیت آن، درآمدهای مؤسسات کشاورزی بسیار پایین بوده و نمی توان از این مؤسسات، مالیات زیادی اخذ کرد. مشکلی که در ارتباط با مؤسسات کشاورزی، بازرگانی و صنایع کوچک وجود دارد این است که به دلیل کوچک بودن و تعداد زیاد آنها، کنترل اظهارنامه ها به راحتی قابل انجام نیست و اخذ مالیات، مسئله ای دشوار است. در کشورهای گروه دوم، مالیات بر درآمد محدودتر و مالیات بر مصرف، رواج بیشتری دارد.

در این کشورها مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی مهم محسوب می شود.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای سوسیالیستی توسعه یافته

بحث مالیات، مختص نظام سرمایه داری بوده و سیستم مالیاتی در کشورهای سوسیالیستی چندان مطرح نمی باشد. در نظام سرمایه داری، مالکیت ابزار تولید در دست بخش خصوصی است و آزادی عمل در فعالیت های اقتصادی وجود دارد و از این جهت می توان از نظام بازار، مالیات اخذ نمود. در این سیستم اقتصادی، سطح درآمد، انباشت ثروت، قدرت خرید، ساختار اقتصادی نقش مهمی در ایجاد نظام مالیاتی دارند. نکته : به دلیل اینکه در نظام سوسیالیستی همه چیز متعلق به دولت است، اخذ مالیات معنایی ندارد. سیاست کنترل قیمت به عنوان یکی از ابزارهای مالیه عمومی، در اقتصاد سوسیالیستی مطرح است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای سوسیالیستی توسعه یافته - ادامه

- سه دلیل عمده عدم حذف مالیات به طور کامل از اقتصادهای سوسیالیستی
- ۱- در کشورهای سوسیالیستی، بخش خصوصی (هرچند بسیار کوچک) وجود دارد.
 - ۲- کاهش تمایل به سیاست های قیمتی.
 - ۳- مالیات ها، می توانستند خطاهای عدم مرکزیت اقتصادی را تصحیح و تنظیم کنند.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

ویژگی های نظام مالیاتی در کشورهای سوسیالیستی

- ۱- علی رغم رشد اقتصادی کشورهای سوسیالیستی، سهم مالیات بر درآمد پایین است.
- ۲- در این کشورها سهم مالیات های غیر مستقیم (مالیات بر درآمد) بیشتر است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی و ساختار اقتصادی کشورهای در حال توسعه

در کشورهای در حال توسعه، میان سیستم مالیاتی و ساختار اقتصادی - اجتماعی، تعاملی وجود ندارد و سطح تولید، درآمد، مصرف پایین و شکاف طبقاتی بسیار زیاد است.

سطح توسعه یافتگی کشورهای توسعه یافته از لحاظ اقتصاد، بسیار متنوع و متفاوت است.

به دلیل تنوع زیاد و مشکلات آن، طبقه بندی سیستم مالیاتی در این کشورها دشوار است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

خطوط اصلی نظام مالیاتی در کشورهای در حال توسعه

بار مالیاتی و مالیات بر درآمد :
در این کشورها، مقدار مالیات بر درآمد، نسبت به کل درآمدهای مالیاتی و به طور کلی بار مالیاتی ضعیف است.

$$\frac{\text{درآمدهای مالیاتی}}{\text{GDP}} = 15\% \text{ در کشورهای در حال توسعه}$$

دلایل عمده این عملکرد :

- ۱- پایین بودن درآمد سرانه
- ۲- ضعف مدیریت دولتی و اداره مالیات

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

خطوط اصلی نظام مالیاتی در کشورهای در حال توسعه

مالیات بر درآمد در کشورهای در حال توسعه، با نرخ تصاعدی وضع می شود .
پایین بودن درآمد سرانه و شکاف طبقاتی از عوامل پایین بودن میزان مالیات بر درآمد است .
تشکیلات اداری قدیمی و عدم وجود تخصص در مشاغل دولتی، باعث ارائه خدمات ضعیف به مردم می گردد .
سیستم ثبت حسابداری ناقص و نامنظم و مشکلات موجود در ساختار اداری این کشورها موجب ناکارآمدی سیستم مالیاتی شده است .
نکته : به منظور پیشرفت یک سیستم مالیاتی باید به اصول بهره وری مالیات پایبند بود .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای در حال توسعه از دیدگاه توسعه صادراتی (۱)

تقسیم بندی به ۲ طبقه کلی :

- ۱- کشورهایی که در بخش صادرات کالاها و خدمات پیشرفت داشته اند .
 - ۲- کشورهایی که در بخش صادرات کالاها و خدمات دستاوردی نداشته اند .
 - ۱- سیستم مالیاتی در کشورهای در حال توسعه با رویکرد صادرات گرا .
- در این کشورها عمده درآمدهای مالیاتی از طریق مالیات بر صادرات و واردات اخذ می شود .
- کشورهای دارای منابع نفتی، عمده کشورهای این گروه را تشکیل می دهند .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای در حال توسعه از دیدگاه توسعه صادراتی (۱) ادامه

درآمدهای حاصل از صادرات کالا عبارتند از حق الامتیاز، مالیات بر مؤسسات و مالیات بر عوارض گمرکی .

در کشورهایی که بخش صادرات توسعه نیافته است، قسمتی از بار مالیاتی را می توان به مصرف کنندگان خارجی منتقل کرد . با استفاده از این روش، بار مالیاتی در داخل کاهش می یابد و باعث تمایل به سرمایه گذاری در کشور می گردد .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای در حال توسعه از دیدگاه توسعه صادراتی (۱) ادامه

مهم ترین مشکلی که مالیات بر صادرات برای کشور ایجاد می کند "نوسان" است . در کشورهای در حال توسعه، درآمدهای مالیاتی حاصل از گمرک، در کل درآمدهای مالیاتی سهم عمده و بالایی را دارا است . کشورهایی که دارای بخش های متمایل به صادرات هستند، در اثر نوسانات تجارت بین المللی به شدت تحت تأثیر قرار می گیرند .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

سیستم مالیاتی در کشورهای در حال توسعه از دیدگاه توسعه صادراتی (۲)

۲- سیستم مالیاتی در کشورهای در حال توسعه با رویکرد درون گرا

دو ویژگی اساسی در سیستم های مالیاتی این کشورها عبارتند از :

الف - حاکمیت مالیات هزینه های خصوصی

ب - مالیات های مقطوع

درآمد عمومی حاصل از مالیات در این کشورها کم و سهم مالیات حاصل از گمرک نیز ناچیز است .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد

بررسی مالیات بر مصرف خصوصی

این مالیات، عمدتاً بر کالاهای ضروری وضع می شود و مالیات بر مصرف خصوصی در کشورهای در حال توسعه در سطح ناچیزی قرار دارد .

هرچه کشوری توسعه یافته تر باشد، درآمدهای مالیاتی حاصل از مالیات بر درآمد عمومی بیشتر است .

کلیه حقوق این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی مجازی نور طوبی می باشد